

SPCED

PRESIDENT van de REPUBLIEK SURINAME

Telefoon: 420102

**Aan: de Voorzitter van De Nationale Assemblée
De heer Marinus Bee, MSc, LLB**

Kenmerk: secpres/1.5.9.9./23
Paramaribo, 18 februari 2025

**Onderwerp: aanbieding Nota van Wijziging
op de Ontwerpwet
houdende regels met betrekking tot collectieve
rechten van Inheemse volken en de Tribale
volken (Raamwet Collectieve Rechten Inheemse Volken
en Tribale volken)**

Geachte Voorzitter,

Hierbij doe ik u ter behandeling door De Nationale Assemblée toekomen, de Nota van Wijziging op de ontwerpwet houdende regels met betrekking tot collectieve rechten van Inheemse volken en de Tribale volken.

De Nota van wijziging op het ontwerp wordt simultaan met deze aanbieding ook aan de Staatsraad overhandigd.

Ik hoop hiermee te mogen volstaan.

DE NATIONALE ASSEMBLEE	
Ingek.	18 februari 20 25
Agenda no.	372/25
Verwezen	
Naar	

Bijlage:

- Nota van wijziging ontwerpwet houdende regels met betrekking tot collectieve Rechten van Inheemse volken en de Tribale volken

**WET van,
houdende regels met betrekking tot collectieve
rechten van Inheemse volken en de Tribale
volken (Raamwet Collectieve Rechten Inheemse Volken
en Tribale volken)**

NOTA VAN WIJZIGING

- I In de ontwerpwet houdende regels met betrekking tot collectieve rechten van Inheemse volken en de Tribale volken worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- A. Het opschrift van het ontwerp in de linkerbovenhoek wordt vervangen door:
- WET van
houdende regels met betrekking tot
collectieve rechten van Inheemsen en
Tribale volken (Raamwet Erkenning
Collectieve Rechten Inheemsen en Tribale
Volken)**
-

ONTWERP

- B. De artikelen 1 tot en met 9 worden vervangen als volgt:

Begripsbepalingen

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. Minister: de Minister belast met de zorg voor een richtige gronduitgifte, het een en ander in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende ministeries, waar nodig in departementaal verband;
- b. benefit-sharing: de aanspraak van een gemeenschap op een bij wet nader te bepalen billijk percentage van de staatsinkomsten uit, onder andere, verleende mijnbouw-, bosbouw- en zakelijke rechten op haar gemeenschapsgrond;

- c. collectieve rechten: rechten die toekomen aan een gemeenschap als collectiviteit, als fundamentele basis van haar cultuur, traditie, gewoonten, spiritueel leven, integriteit en voor haar economische overleving;
- d. collectieve grondenrechten: rechten van een gemeenschap op collectief genot en gebruik van aan haar toegewezen domeingrond ten behoeve van haar traditioneel woon- en leefwijze, essentieel voor haar economische overleving;
- e. FPIC: een internationaal gebruikte afkorting van het Free Prior Informed Consent principe met betrekking tot Inheemsen en Tribale volken en behelst de manier waarop het bestuur de Inheemsen en Tribale volken dient te betrekken in de besluitvorming met betrekking tot economische activiteiten binnen hun woongebied;
- f. gemeenschap: een traditioneel in stamverband levende groep van Inheemsen en/of Tribale volken in Suriname, met haar gemeenschappelijke eigen taal, gewoonten, gebruiken, culturen, cultuuruitingen en tradities, en die afhankelijk is van haar leefmilieu voor haar overleving en voor haar voortbestaan;
- g. traditioneel gezag: het bestuurlijk gezag van de Inheemsen of Tribale volken dat gelegitimeerd wordt door gewoonten en tradities van dat volk;
- h. inheemsen: in stamverband levende nazaten van de oorspronkelijke bewoners van Suriname met een duurzame leefwijze met respect voor natuur en bovennatuur, en met kennis over diverse aspecten van de relatie tussen mens en natuur, die over vele generaties is opgebouwd en verrijkt;
- i. tribale volken: in stamverband levende Marronvolken, die afhankelijk zijn van hun leefmilieu voor hun overleving, voor het behoud van hun levenswijze en cultuur;
- j. traditioneel woon- en leefgebied: het geografisch gebied dat door een gemeenschap bewoond en gebruikt wordt ten waarmee ze een historische, culturele, spirituele, sociale en economische binding heeft en

waarvan zij afhankelijk is voor de kwaliteit van haar leven,
haar voortbestaan en haar culturele integriteit.

Erkenning collectieve rechten

Artikel 2

1. De collectieve rechten, mede omvattende de collectieve grondenrechten, van Inheemsen en Tribale volken in Suriname worden erkend in overeenstemming met, in het bijzonder de artikelen 3 lid 3, 4 onder b, d, e en f, 6 onder e en g, 8, 159, 160, 161, 164 en 165 van de Grondwet.
2. De Regering heeft de plicht om de traditionele woon- en leefwijze van de Inheemsen en Tribale volken volledig en in alle aspecten op een wetenschappelijk verantwoorde wijze te doen vastleggen, teneinde de toekenning van de collectieve rechten op een richtige wijze wettelijk te regelen

Collectieve grondenrechten

Artikel 3

1. De gemeenschap heeft een collectief gebruiks- en genotsrecht op het aan haar toegewezen traditioneel woon- en leefgebied.
2. De gemeenschap dient de aanvraag voor de verkrijging van de in lid 1 bedoelde collectieve titel op haar traditionele woon- en leefgebied, in bij de Minister; de eventuele toewijzing van de aanvraag vereist de voorafgaande goedkeuring van de Regering.
3. Het collectief gebruiks- en genotsrecht wordt verleend, met inachtneming van het bepaalde in artikel 41 van de Grondwet.
4. De voorwaarden en procedure met betrekking tot de aanvraag en verkrijging van het lid 1 bedoeld collectief gebruiks- en genotsrecht, de omvang en begrenzing daarbij van de traditionele woon- en leefgebieden, en andere noodzakelijke aspecten worden nader bij wet vastgesteld.

Rechtspersoonlijkheid

Artikel 4

1. Een gemeenschap wordt als rechtspersoon zonder winstoogmerk erkend en heeft als doel het behartigen van de collectieve belangen van de inheemsen of tribale volken die het vertegenwoordigt.

2. Het bestuur van een gemeenschap wordt samengesteld uit door haar zelf aangewezen vertegenwoordigers op basis van door haar vastgestelde procedures in overeenstemming met haar cultuur, gebruiken, tradities en traditionele bestuurssystemen.
3. De in lid 2 alzo erkende traditionele bestuurssystemen van de Inheemsen en Tribale volken zullen nader bij wet worden geregeld.
4. Het ingevolge lid 2 gevormd bestuur dat de betreffende gemeenschap vertegenwoordigt, is verplicht de gemeenschap, als rechtspersoon, in te schrijven bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken, om rechtsgeldig verzoeken tot toekenning van collectieve rechten te kunnen doen.
5. Bij wet worden nadere regels met betrekking tot de rechtspersoon en zijn verplichtingen geregeld.

FPIC

Artikel 5

In afwijking van het gestelde in artikel 25 van de Milieu Raamwet wordt de procedure voor de uitvoering van FPIC geregeld bij wet.

Benefit-sharing

Artikel 6

1. Van de staatsinkomsten verkregen uit rechten verleend aan derden in het traditionele woon-en leefgebied van een gemeenschap op grond van onder andere het Decreet Mijnbouw, de Wet Bosbeheer 1992, het Decreet Uitgifte Domeingrond en de Petroleumwet, zal de Regering volgens de comptabele regels een percentage daarvan op de begroting afzonderen.
2. De aanwending ten behoeve van de gemeenschap van de staatsinkomsten als bedoeld in lid 1, wordt nader bij wet geregeld.
3. De afgezonderde middelen als bedoeld in lid 1 zullen worden gestort in een nader bij staatsbesluit aan te wijzen fonds ten behoeve van de gemeenschap.

Overgangsbepaling

Artikel 7

1. Rechten die vóór de inwerkingtreding van deze wet aan derden zijn verleend in een conform artikel 3 toegewezen traditioneel woon- en leefgebied, blijven gehandhaafd voor de duur waarvoor die rechten zijn verleend.

2. Er worden daarna geen nieuwe rechten verleend in een traditioneel woon-en leefgebied als bedoeld in lid 1, tenzij de Regering in algemeen belang anders besluit.

Evaluatiebepaling

Artikel 8

1. De Minister biedt binnen 5 jaar na de datum van de inwerkingtreding van deze wet een verslag aan de Regering en de Nationale Assemblée aan, over de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk.
2. De Regering en de Nationale Assemblée werken binnen redelijk termijn aan de bij deze wet voorgeschreven nadere regelgeving in nauw overleg met alle betrokken actoren.

Slotbepalingen

Artikel 9

1. Deze wet wordt aangehaald als: Raamwet Erkenning Collectieve Rechten Inheems en Tribale volken.
2. Zij wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
3. Zij treedt in werking met ingang van de dag volgende op die van haar afkondiging.
4. De Minister van Grondbeleid en Bosbeheer is belast met de uitvoering van deze wet.

II. In de memorie van toelichting worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. Het opschrift van het ontwerp in de linkerbovenhoek wordt vervangen door:

WET van

houdende regels met betrekking tot

collectieve rechten van Inheems en

Tribale volken (Raamwet Erkenning

Collectieve Rechten Inheems en Tribale

Volken)

B. De tekst van de memorie van toelichting wordt vervangen door:

Algemeen

Suriname is partij bij verschillende internationale en regionale mensenrechtenverdragen en -verklaringen, waaronder de VN Verklaring inzake de Rechten van Inheemse Volken (UNDRIP).

De Grondwet van Suriname legt in hoofdstuk V – Grondrechten, de erkenning en waarborging van de fundamentele rechten en vrijheden van de Surinamer vast. Artikel 105 stelt verder dat bepalingen van de in artikel 103 bedoelde overeenkomsten [met andere mogendheden en met volkenrechtelijke organisaties], welke naar de inhoud eenieder kunnen binden, verbindende kracht hebben nadat zij zijn bekendgemaakt, en voorts dat ingevolge artikel 106 binnen de Republiek Suriname geldende wettelijke voorschriften geen toepassing kunnen vinden, wanneer deze toepassing niet verenigbaar zou zijn met een ieder verbindende bepalingen van overeenkomsten, die hetzij voor, hetzij na de totstandkoming van de voorschriften zijn aangegaan. De V.N. Verklaring van de Rechten van Inheemse Volken (UNDRIP) is echter niet een ieder verbindende overeenkomst of conventie zoals bedoeld in artikel 106 van de Grondwet bedoeld. De aandacht wordt verder gevestigd op artikel 46 UNDRIP dat aangeeft dat niets uit deze Verklaring zodanig zal worden uitgelegd, dat het afbreuk doet aan de territoriale integriteit of politieke eenheid van soevereine en onafhankelijke staten. Dit correspondeert met ons eigen artikel 4 onder f Grondwet. Het is belangrijk om deze hiërarchisch hogere regelingen voor ogen te houden, bij het uitwerken van de collectieve rechten voor de inheemsen en de tribale volken.

De Inheemse Volken in Suriname, waarmee bedoeld worden de nakomelingen van de oorspronkelijke, in stamverband levende bewoners van Suriname, hebben steeds als gevolg van historische omstandigheden, alsook van economische en klimatologische omstandigheden, hun oorspronkelijke woongebieden moeten verlaten. Deze groepen hebben, door hun traditionele leefwijzen, gewoonten, rituelen en cultuur te blijven uitoefenen, een binding ontwikkeld met het gebied waar ze zich hebben gevestigd.

Ook de Marrons, aangemerkt als Tribale volken, hebben een soortgelijke binding ontwikkeld met de gebieden waar ze zich hebben gevestigd.

Het blijkt dat de Inheemsen en Tribale volken zich veelal hebben gevestigd op domeingrond, zonder een formele zakelijke titel.

Hoewel in het Surinaams rechtssysteem m.n. de “collectieve grondenrechten” als zodanig niet nader zijn omschreven, zijn de Inheemsen en Marrons op basis van het gewoonterecht steeds erkend geworden als rechthebbenden van hun traditioneel woon-, leef- en jachtgebied. In de onderhavige wet, worden de collectieve rechten en de collectieve grondenrechten van deze groepen nu expliciet erkend. Met inachtneming van de Grondwet zullen mogelijkheden worden geschapen, opdat de Inheemsen en Tribale volken collectieve rechten op domeingrond of te wel collectieve grondenrechten kunnen verkrijgen, en hen meer rechtszekerheid wordt gegeven met betrekking tot hun traditioneel woon- en leefgebied. Belangrijk in dit verband is te noemen artikel 41 van de Grondwet dat overeind blijft, namelijk dat natuurlijke hulpbronnen eigendom zijn van de natie en dienen te worden ingezet in de economische, sociale en culturele ontwikkeling ervan.

Voorts bevat onze mijn- en bosbouwwetgeving nog geen procedures voor de deelneming van Inheemsen en Marrons aan de besluitvorming ten aanzien van de exploitatie van natuurlijke hulpbronnen en concessies. Deze deelneming is in het internationaal recht neergelegd in het

FPIC-principe dat voor het eerst is opgenomen in artikel 1 onder g van de Milieu Raamwet (S.B. 2020 no 97, zoals gewijzigd bij S.B. 2024 no. 56). In het kader van harmonisatie van wetgeving is in deze wet dezelfde definitie gehanteerd.

Een andere consequentie die voortvloeit uit de erkenning van collectieve rechten is namelijk dat de Inheemsen en Marrons naar billijkheid aanspraak maken op een deel van de inkomsten uit verleende rechten in hun traditioneel woon- en leefgebied, het zogenaamd Benefit-sharing. Gemeend is om nu in deze wet de basis te leggen voor de uitwerking van deze 3 met elkaar samenhangende aspecten van de collectieve rechten nl. collectieve grondenrechten (gemeenschapsgrond), het FPIC-principe en de Benefit-sharing. Deze aspecten worden hier in deze wet in beginsel aangegeven, en zullen nader bij wet worden uitgewerkt. Onze Grondwet biedt reeds voldoende aanknopingspunten m.n. burgerparticipatie en financiële voorzieningen voor districten en ressorten zoals aangegeven in artikel 2 lid 1.

Het doel van deze wet is de garandering van de rechtszekerheid en rechtsbescherming van de collectieve rechten van de inheemse volken en de tribale volken in Suriname.

Deze wet is een raamwet, die voorsnog de hoofdzaken vastlegt en dient ter vaststelling van het wettelijk kader waarbinnen de collectieve rechten en de collectieve grondenrechten van de inheemse volken en de tribale volken geplaatst worden en waarbinnen nadere regelgeving gemaakt dient te worden.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Dit artikel dient als fundament voor de wet door essentiële begrippen duidelijk te omschrijven. Het gebruik van heldere definities voorkomt interpretatieproblemen en biedt houvast aan zowel uitvoeringsinstanties als betrokken gemeenschappen. De begrippen zijn zorgvuldig geformuleerd om aan te sluiten bij de nationale juridische context met betrekking tot de rechten van Inheemse en Tribale volken. De begrippen Inheemsen en Tribale volken zijn naar de Surinaamse context geconcretiseerd. Daarbij is uitgegaan van het document “Inheemse Volken en Tribale Volken in Suriname” van het Ministerie van Regionale Ontwikkeling.

Artikel 2

Lid 1: dit lid erkent de collectieve rechten en de collectieve grondenrechten van de Inheemsen en Tribale volken, waarbij benadrukt wordt dat in ieder geval bepaalde collectieve rechten (de mensenrechten zoals in de diverse Mensenrechten verdragen opgenomen en andere rechten) reeds in de Grondwet gegarandeerd zijn voor alle Surinamers en dus ook voor de inheemsen en de tribale volken,

Lid 2: het Amerikaanse Hof voor de Rechten van de Mens heeft in desbetreffende rechtspraak¹ vastgesteld dat Suriname op grond van het Amerikaans Verdrag voor Mensenrechten en andere internationale mensenrechtenstandaarden gehouden is om de rechten, inclusief grondenrechten

¹ Onder andere: http://www.corteidh.or.cr/docs/casos/articulos/seriec_172_ing.pdf,
http://www.corteidh.or.cr/docs/casos/articulos/seriec_309_ing.pdf

van inheemse volken en tribale volken als een specifiek mensenrechtenregiem in zijn rechtssysteem te incorporeren. De rechten zijn voorts gebaseerd op cultuur, gewoonten en tradities en die gewoonten en tradities moeten worden vastgelegd om te weten wat de rechten omvatten. De tradities en gewoonten zijn alleen bij de volken zelf bekend en niet altijd of niet volledig bekend bij anderen. Het is daarom ook in Suriname nodig eerst de tradities, de gebruiken, de cultuur van de inheemsen en tribalen te documenteren. In de vastlegging zoals hiervoren bedoeld heeft de Minister belast met wetenschap en cultuur een belangrijke rol te vervullen om zodoende een geldig toetsingskader te helpen ontwikkelen voor de beoordeling van verzoeken voortvloeiende uit deze wet. De Minister kan zich daarbij uiteraard doen bijstaan door deskundigen zoals historici, antropologen en gezaghebbende kenners van de Inheemse en Tribale cultuur.

Artikel 3

In dit artikel wordt aangegeven dat de gemeenschap collectief gebruiks- en genotsrecht op haar traditionele woon en leefgebied heeft, echter steeds met inachtneming van het bepaalde in artikel 41 van de Grondwet. Ter effectuering van het collectief gebruiks- en genotsrecht moet de gemeenschap een aanvraag daartoe indienen bij de Minister belast met gronduitgifte. Voor het uiteindelijk besluit op de ingediende aanvraag is evenwel eerst de goedkeuring van de Regering vereist. Nadere regels met betrekking tot de procedure van aanvraag van collectieve grondenrechten worden geregeld bij wet.

Artikel 4

In dit artikel wordt bepaald dat de gemeenschap bij deze wet rechtspersoonlijkheid wordt toebedeeld, en, hoe zij die rechtspersoonlijkheid doet gelden, namelijk via haar traditionele bestuurssystemen. In dat verband is het wenselijk en nodig dat de verplichtingen van de rechtspersoon en de door de gemeenschap aangewezen vertegenwoordigers als 'erkende traditionele bestuurssystemen' nader worden geregeld bij wet.

Lid 4

De rechtspersoon, bestaande uit de gemeenschap, zal een geheel eigen karakter hebben, gevormd door de interne tradities ter zake en het bestuurssysteem van de betreffende gemeenschap.

De rechtspersoonlijkheid is vereist omdat volgens het commune Surinaams recht de gemeenschap bevoegd moet zijn om rechtshandelingen te verrichten. Ook deze eigen vorm van rechtspersoon wordt dus rechtssubject (drager van rechten en plichten) met nadruk echter op de collectieve aard. Zonder rechtspersoonlijkheid kan de gemeenschap n.l. geen geldige aanvraag indienen noch in aanmerking komen voor toekenning van collectieve rechten. De keus is gemaakt om de rechtspersoonlijkheid aan de gemeenschap bij wet toe te kennen, zodat er een brug kan worden geslagen naar hun intern bestuurssysteem.

Om de bestuurssamenstelling, de identificatie van gemeenschapsleden, de wijze van interne besluitvorming en de organisatie-structuur op enigerlei wijze te kunnen vastleggen, is evenwel aansluiting gezocht bij Boek 2 van het nieuw Burgerlijk Wetboek dat volgens de Resolutie van 06 februari 2025 no. 2909/25 (S.B. 2025 no.14) op 1 mei 2025 in werking zal treden.

Het vereiste van inschrijving in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor rechtspersonen is hier overgenomen, ondanks het ontbreken van statuten vastgesteld bij notariële akte en het ontbreken van een winsttoogmerk bij de gemeenschap. De plicht tot

inschrijving rust op het bestuur van de rechtspersoon dat samenvalt met het traditioneel gezag van de gemeenschap.

Lid 5

De overige aspecten de rechtspersoon betreffende worden nader bij wet geregeld.

Artikel 5

In artikel 25 van de Milieu Raamwet is bepaald dat de procedures voor de uitvoering van FPIC (zoals gedefinieerd in artikel 1 onder g van de Milieuraamwet (S.B. 2020 no. 97, zoals gewijzigd bij S.B. 2024 no. 56) bij staatsbesluit geregeld zullen worden.

Evenwel is de Regering van mening dat het FPIC-principe van dusdanig belang is voor de gemeenschappen dat de uitwerking van de procedures daarvan beter gewaarborgd is in een wet. In deze wet is de basis gelegd, hetgeen tot uiting komt in dit artikel.

Artikel 6

Dit artikel erkent het recht van gemeenschappen op een billijk aandeel uit de opbrengsten van de Staat uit b.v. uitgegeven concessies, zakelijke rechten of andere rechten, in hun traditioneel woon- en leefgebied. Bij wet worden nadere regels vastgesteld met betrekking tot de aanwending van bedoelde Staatsinkomsten. De afgezonderde middelen worden in een speciaal fonds voor de gemeenschap gestort; welk fonds bij staatsbesluit zal worden aangewezen.

Artikel 7

In lid 1 worden, vóór de inwerkingtreding van deze wet verleende rechten aan derden (natuurlijke of rechtspersonen) geëerbiedigd en wel zolang de termijn loopt, waarvoor deze rechten zijn verleend, .

In lid 2 is het de daartoe bevoegde autoriteiten niet toegestaan om nieuwe rechten op grond van b.v. het Decreet Mijnbouw, de Wet Bosbeheer 1992, het Decreet Uitgifte Domeingrond en de Petroleumwet te verlenen in een toegewezen traditioneel woon- en leefgebied, na de inwerkingtreding van deze wet. Met het oog op de economische, sociale en culturele ontwikkeling van Suriname (het algemeen belang) kan de Regering anders beslissen.

Artikel 8

Dit artikel regelt in lid 1 de evaluatie van de wet en voorziet in een beoordelingsmechanisme om de effectiviteit en de praktische gevolgen van de wet te onderzoeken. Dit biedt een mechanisme voor het periodiek beoordelen van de wet na de implementatie ervan, wat essentieel is voor het waarborgen van de continuïteit en relevantie van de wet in de praktijk.

Binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van deze wet is de Minister verplicht om een verslag op te stellen over de doeltreffendheid en de effecten ervan.

Dit verslag wordt aan de Regering en de Nationale Assemblée aangeboden, zodat zij kunnen beoordelen of de wet zijn doelen bereikt heeft en of er behoefte is aan aanpassingen.

De evaluatiebepaling biedt de wetgever en andere belanghebbenden namelijk de mogelijkheid om de wet bij te sturen, indien nodig. Het proces van evaluatie helpt om de praktische uitvoering van de wet te monitoren en maakt het mogelijk om eventuele knelpunten of onvoorziene effecten tijdig te identificeren en aan te pakken. Dit bevordert een dynamisch wetgevingsproces waarbij de wet zich kan aanpassen aan veranderende omstandigheden en behoeften van de gemeenschappen en de bredere samenleving.

In lid 2 geeft de gezamenlijke wetgever aan dat de verdere effectuering van deze raamwet op kort termijn zal volgen.

Gegeven te Paramaribo, 2025

CHANDRIKAPERSAD SANTOKHI

**De Voorzitter van de Nationale Assemblée
De heer Marinus Bee, Msc, LLB**

Inzake: De tribale volken die getroffen worden door de nota van wijziging op de ontwerpwet collectieve rechten van Inheemsen en Tribale volken van 18 februari 2025, SECPRES/1599/23

Leiden, 24 februari 2025

Geachte heer,

Onder verwijzing naar de nota van wijziging van 18 februari 2025 op de ontwerpwet collectieve rechten van Inheemse volken en Tribale volken, bericht ik u dienaangaande als volgt.

Het Saramaccaanse woon- en leefgebied valt onder de bescherming van het internationale recht, met name art. 21 van de American Convention (het eigendoms recht) en artikel 25 van de American Convention (het recht op rechtsbescherming), in samenhang gelezen met de artikelen 1 en 2 van de American Convention, artikel 7 Bupo Verdrag, artikel 62 en 63 van de American Convention en art 65 VN Verdrag tegen Rassendiscriminatie. In deze verdragen zijn ondermeer de rechten van de tribale volkeren geregeld en hun rechtsbescherming ten aanzien van activiteiten op hun eigen woongebied gewaarborgd.

Voorts bestaat er een Saramaccaanse Vredes Verdrag van 19 september 1762 waarin de territoriale integriteit van het Saramaccaanse woongebied is vastgesteld. Daarnaast heeft het Inter-Amerikaanse Hof voor de Mensenrechten bij uitspraak van 28 november 2007 vastgesteld, dat de Saramaccaanse gemeenschap een tribaal volk is en derhalve zich rechtstreeks mag beroepen op de internationale wetten en verdragen die tribale volken effectief beschermen, zonder enige interventie van overheidswege in hun woongebied. Daarnaast is de Saramaccaanse gemeenschap, volgens het onderhavige vonnis van het Inter-Amerikaanse Mensenrechten Hof, de rechtmatige eigenaar van het Saramaccaanse woon- en leefgebied, en niet de regering van Suriname.

Ingevolge artikel 1005 van de Surinaamse grondwet, zijn de Surinaamse wetten onderworpen aan Internationale verdragen en wetten. Geen enkele Surinaamse autoriteit mag zich aan de verbindende kracht onttrekken van de Internationale wetten. De Surinaamse regering is ook onderworpen aan deze wetten. Dat wil zeggen dat de regering niet boven het internationale recht staat.

De Saramaccaanse gemeenschap heeft erop vertrouwd of mocht erop vertrouwen, dat de huidige regering de territoriale integriteit van het Saramaccaanse grondgebied niet zal schenden, de vreedzame orde en rust in de Saramaccaanse samenleving niet onnodig zal verstoren, en geen politie- of andere gewapende macht zal mobiliseren om de rechten van de Saramaccaanse burgers in hun grondgebied te schenden.

Derhalve werp ik de vraag op, waarin de rechtvaardiging gelegen is van de huidige regering om een conceptwet te maken m.b.t. de collectieve rechten van Inheemse- en Tribale volken, nu het Constitutionele Hof bij uitspraak van 5 augustus 2022, zaaknummer CH-02, artikel 9 van de kiesregeling onverbindend heeft verklaard en voorts het districtenstelsel ongrondwettelijk heeft verklaard, want strijdig met het internationale recht. Tevens heeft het constitutionele hof geoordeeld, dat het stelsel op basis waarvan de huidige regering is gekozen ongrondwettelijk is. De legitimiteit van de benoeming van deze regering ontbeert mitsdien een constitutionele grondslag. Een redelijke uitleg van deze uitspraak van het Constitutionele hof brengt met zich mee, dat het aannemelijk is, dat het politieke stelsel op grond waarvan de regering Santokhi/Brunswijk is gekozen, ongrondwettelijk is. De legitimiteit van de politieke besluitvorming van deze regering ten aanzien van de collectieve rechten van Inheemse- en Tribale volken wordt derhalve geacht een constitutionele grondslag te ontberen.

Nu het woon en leefgebied van de Saramaccaanse gemeenschap valt onder de bescherming van het internationale recht, en het constitutionele hof heeft geoordeeld dat de grondslag waarop deze regering gekozen is ongrondwettelijk is, kan de nota van wijziging op de ontwerpwet, niet tot stand komen zonder raadpleging van alle grootopperhoofden van de Inheemse en Tribale volken.

De Tribale volken realiseren zich dat zij rechten hebben, die zij niet kennen, maar ook onbekend zijn met het mechanisme om hun recht te halen. Ze zijn zich bewust van het feit dat zij, de tribale volken van Suriname, verenigd zijn door een gemeenschappelijke rechtspositie van behorend tot een tribaal volk omdat ze in stamverband wonen en leven met eigen normen en waarden, en hun culturen zijn samengebracht in een gemeenschappelijk erfgoed, tot behoud van hun soort en gewoonten, en bezorgd dat hun bestaansrecht wordt bedreigd en ieder moment kan worden weggevaagd, omdat ze als tribaal volk kwetsbaar zijn en gedwongen worden hun traditionele manier van leven te verlaten en hun woongebieden op te geven.

Het feit dat de tribale volken krachtens artikel 1 lid 2 van het VN Handvest van 1945 een recht hebben op zelfbeschikking, ten einde krachtens het internationaal recht, zijnde het recht van ieder tribaal volk, om zelf te mogen bepalen onder welke soevereiniteit het wil vallen en zelf te beslissen over zijn eigen economische, sociale en culturele ontwikkeling.

Verwijzend naar het Saramaccaanse Vredesverdrag van 19 september 1762, waarbij het Koninkrijk der Nederlanden en de Saramaccaanse gemeenschap, als volkenrechtelijke entiteit, een verdrag hebben gesloten dat naar zijn aard en strekking ingevolge artikel 5 en 6 van het Weense Verdragenrecht een ieder verbindende verdragsbepaling is. In dat verdrag zijn aan de Saramaccaanse gemeenschap rechten toegekend. Een van de rechten is het demarqueren van het Saramaccaanse grondgebied. Een ander toegekend recht is het recht op territoriale autonomie aan de Saramaccaanse gemeenschap, waarbij de Saramaccaanse gemeenschap het recht heeft om de samenleving op hun eigen manier, naar hun eigen gewoonten, in te richten. Het verdrag heeft geen einddatum. Bij de soevereiniteitsoverdracht tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Suriname op 25 november 1975, is het verdrag van 19 september 1762 niet ingetrokken, zodat aannemelijk is dat onderhavig verdrag nog immer geldend recht is. Derhalve dient Ingevolge artikel 5 en 6 van het **Weense Verdragenrecht** het Saramaccaanse verdrag van 19 september 1762 naar zijn

aard en strekking te worden beschouwd als een ieder verbindende verdragsbepaling. De centrale overheid mag zich aan de verbindende kracht ervan niet onttrekken.

De Saramaccaanse tribale gemeenschap heeft er daarom op vertrouwd of mocht erop vertrouwen, dat de aard en strekking van het Saramaccaanse verdrag van 19 september 1762, zich verzet tegen de dreiging met of het gebruik van geweld door welke overheid dan ook binnen de grenzen van haar territoriale integriteit in het grondgebied van de tribale Saramaccaanse gemeenschap, of het opleggen van maatregelen door de centrale overheid aan de Saramaccaanse tribale gemeenschap die onverenigbaar zijn met de aard en strekking van het Saramaccannse Vredesverdrag van 19 september 1762.

Een en ander klemmt te meer daar, bij vonnis d.d. 28 november 2007, het Inter-Amerikaans Mensenrechtenhof (IACHR), hierna het Mensenrechten hof, onder meer heeft bepaald dat de Saramaccaners een tribaal volk zijn, wier mensenrechten, als bedoeld in art. 67 van het Amerikaanse mensenrechten verdrag, moeten worden gewaarborgd en geëerbiedigd. In die uitspraak oordeelt het Mensenrechten hof dat de Staat Suriname, in casu de centrale overheid, de mensenrechten van de Saramaccaanse tribale gemeenschap systematisch heeft geschonden, waaronder het recht op daadwerkelijke rechterlijke bescherming, waarin de beginselen van het gemeenschapsrecht die een zekere mate van rechtszekerheid bieden, zijn betrokken, als bedoeld in art. 25, van het Amerikaanse verdrag voor de rechten van de mens, in samenhang gelezen met art. 1 en 2 van het Amerikaanse mensenrechten verdrag.

Dat de Free Prior And Informed Consent (FPIC), onverkort van toepassing is voor economische activiteiten op het Saramaccaanse grondgebied. Waar mogelijk moet de Surinaamse overheid, volgens het Mensenrechten hof, activiteiten en aangerichte schade in tribale Saramaccaanse gebieden ongedaan maken, en de geschonden rechten herstellen. Voorts moet de Surinaamse overheid het Saramaccaanse volk onvoorwaardelijk erkennen als rechtspersoon, dat wil zeggen hen erkennen als rechtsgemeenschap en de wettige eigenaar van hun traditionele grondgebieden. Suriname moet de traditionele grondgebieden van alle tribale Saramaccaanse stammen in kaart brengen en hen daarvoor onvoorwaardelijk **eigendomstitels** geven.

Bij uitspraak van 28 november 2008 heeft de Inter-Amerikaanse Commissie voor de Rechten van de Mens het vonnis van 28 november 2007 van het Inter-Amerikaanse Mensenrechten hof wederom bekrachtigd en de Surinaamse regering er dringend op gewezen, dat zij zich moet houden aan het vonnis van het Mensenrechten hof, dat thans dwingend recht is, en voor de Saramaccaanse gemeenschap rechtstreekse werking heeft. Dat wil zeggen dat een rechtstreeks beroep van een Saramaccaanse Staatsburger op onderhavig vonnis hem dient te baten, nu dit vonnis beoogt het verblijfsrecht- en eigendomsrecht in de woongebieden van de Saramaccaanse volksgemeenschap en hun erfdragers' binnen de Surinaamse jurisdictie permanent te waarborgen, en haar tevens een recht te verschaffen om volwaardig en blijvend deel te nemen aan de Surinaamse samenleving.

Het weigeren van voorzieningen aan de Saramaccaanse volksgemeenschap, het ontzeggen van rechten, en het opleggen van dwangmaatregelen aan individuele Saramaccaanse personen in hun eigen traditionele woongebieden, worden geacht in strijd te zijn met het vonnis van het Inter-Amerikaans mensenrechten hof.

Het vonnis van het Inter-Amerikaans Mensenrechten hof bevat richtlijnen van rechten, die gericht zijn tot de Surinaamse overheid. En de Surinaamse overheid is **verplicht** die richtlijnen te implementeren in de nationale grondwet, zoals deze zijn bepaald in de uitspraak van het Mensenrechten hof.

In de Surinaamse grondwet is uitdrukkelijk bepaald, dat de nationale wettelijke bepalingen zijn ondergeschikt aan een ieder verbindende verdragsbepalingen (artikel 105 en 106 Grondwet), indien deze toepassing onverenigbaar is met een ieder verbindende verdragsbepalingen, zoals het Saramaccaanse verdrag van 19 september 1762 en art. 25 in samenhang gelezen met art. 1 en 2, en 67 van het 'Amerikaanse Verdrag voor de Rechten van de Mens ('American Convention on Human Rights'. De Surinaamse regering mag zich aan de verbindende kracht van een ieder verbindende verdragsbepalingen niet onttrekken. Verdragsbepalingen van de Verenigde Naties inzake burger en politieke rechten, respectievelijk inzake economische, sociale en culturele rechten, hebben verbinden kracht, zodra het betreffende verdrag is bekendgemaakt. Omzetting van een verdrag in een wet is niet vereist.

Het een en ander klemt des te meer, nu artikel 106 van de Surinaamse Grondwet een grondwettelijk gebod bevat om geen toepassing te geven aan nationale wettelijke voorschriften, indien deze toepassing onverenigbaar is met een ieder verbindende verdragsbepalingen van verdragen. Uit artikel 105 van de Grondwet volgt onmiskenbaar een monistische verhouding tussen nationaal en internationaal recht. Uit dit artikel blijkt dat verdragsbepalingen, waar het Inter-Amerikaanse Mensenrechten hof in de uitspraak van 28 november 2007 aan heeft getoetst, verbinden kracht hebben zodra het betreffende verdrag is bekendgemaakt. Omzetting van een verdrag in een nationale wet is niet vereist.

Ervan uitgaande dat het vonnis van het Inter-Amerikaanse mensenrechten hof van 2007, en de uitspraak van de Inter-Amerikaanse Commissie van 2008' geen machtiging zijn voor de centrale Surinaamse regering om de mensenrechten van de tribale gemeenschappen te schenden, maar een waarborg om de mensenrechten van alle tribale gemeenschappen te beschermen, dient reeds hierom de nota van wijziging op de bestreden ontwerp-wet te worden verworpen.

Nu de legitimiteit van de politieke besluitvorming van deze regering geacht wordt een constitutionele grondslag te ontberen, verzet de openbare aanklager bij het Volkstribunaal Suriname zich tegen de Ontwerp-wet collectie rechten Inheemse -en Tribale volken, en tegen de Nota van Wijziging op de Ontwerp-wet van 18 februari 2025.

Derhalve verzoek ik u mijn zienswijze dienaangaande te betrekken in uw besluitvorming ter zake.

VOLKSTRIJUNAAL TRIBALE VOLKEN SURINAME

Volkstribunaal Suriname * Tribunal du Peuple Suriname

People's Tribunal of Surinam * Tribunal del Pueblo Suriname
Bureau Openbare Aanklager

Hoogachtend,

Openbare Aanklager bij het Volkstribunaal Suriname,
Namens deze,

Drs. F.W. King

c.c. de Grootopperhoofd der Saramaccaners, Granman Albert Aboikoni;
c.c. OAS Suriname
c.c. President Volkstribunaal Suriname, Ir. E. Neus

Postadres Bureau Openbare Aanklager Volkstribunaal Suriname:
Postbus 2190, 2301 CD Leiden, Nederland